

Kvalitnější paliativní péče pro pacienty i jejich rodiny. Strategie rozvoje paliativní péče do roku 2035 vstupuje do praxe

21.7.2026 - | Ministerstvo zdravotnictví ČR

Počet lidí, kteří budou v příštích letech potřebovat paliativní péči, bude výrazně narůstat. Ministerstvo zdravotnictví proto představilo první konkrétní kroky k naplňování Strategie rozvoje paliativní péče do roku 2035. Ta přináší systematický rozvoj péče pro dospělé i děti, lepší koordinaci zdravotních a sociálních služeb i nové modely péče. Jejich praktickou podobu ministerstvo představilo v Psychiatrické nemocnici Bohnice, která jako první psychiatrická nemocnice v České republice systematicky začlenila specializovanou paliativní péči do svých služeb.

Česká republika každoročně eviduje přibližně 110 tisíc úmrtí. Odborné analýzy ukazují, že více než 65 tisíc z nich lze považovat za očekávatelná a přibližně 20 tisíc pacientů by každoročně mohlo významně profitovat ze specializované paliativní péče. Tři čtvrtiny pacientů s očekávatelným úmrtím jsou v posledních třech měsících života alespoň jednou hospitalizovány a 62 % lidí umírá na lůžkách akutní nebo následné péče. V České republice zároveň žije až 13 tisíc dětí se závažným život limitujícím nebo život ohrožujícím onemocněním. Podle odborných predikcí vzroste potřeba zdravotní péče v závěru života do roku 2050 o 86 procent.

„Demografický vývoj jednoznačně ukazuje, že paliativní péče bude v příštích letech potřebná pro stále větší počet lidí. Naší odpovědností je připravit zdravotní systém tak, aby dokázal na tuto změnu reagovat. Proto jsme připravili první Strategii rozvoje paliativní péče do roku 2035, která vytváří dlouhodobý rámec pro rozvoj služeb, jejich lepší koordinaci i podporu pacientů a jejich rodin. Nejde o jednorázové opatření, ale o postupnou změnu, která se bude promítat do organizace péče v celé České republice,“ uvedl ministr zdravotnictví Adam Vojtěch.

Analýzy Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR (ÚZIS ČR) potvrzují, že potřeba paliativní i dlouhodobé zdravotní a sociální péče poroste v souvislosti s demografickým vývojem. Do roku 2050 se počet obyvatel ve věku 85 let a více zvýší na více než půl milionu. Již dnes se přitom dlouhodobá zdravotní a sociální péče dotýká více než 553 tisíc lidí, do roku 2040 to bude více než 758 tisíc. Nejde přitom pouze o péči v závěru života, ale o rostoucí počet lidí se ztrátou soběstačnosti, kteří budou potřebovat dlouhodobou zdravotní, ošetrovatelskou i sociální podporu.

„Všechna dostupná data a predikce ukazují na strategickou nutnost posílení paliativní péče, ošetrovatelských a sociálně zdravotních služeb v závěru života u těžce nemocných pacientů. V důsledku demografického stárnutí se do roku 2040 počet žijících seniorů ve věku 85+ více než zdvojnásobí, ze současných zhruba 215 tisíc na více než 500 tisíc. Srovnatelným tempem porostou počty nesoběstačných geriatrických pacientů, a tedy i potřeba ošetrovatelské péče,“ doplnil ředitel ÚZIS ČR Ladislav Dušek.

Strategie připravuje české zdravotnictví na budoucnost

Na tyto změny reaguje **Strategie rozvoje paliativní péče v České republice do roku 2035**. Jejím cílem je zajistit, aby dospělí i dětské pacienti se závažným život limitujícím onemocněním a jejich

blízcí měli včas dostupnou kvalitní paliativní péči. **Strategie přitom chápe paliativní péči nejen jako péči o samotného pacienta, ale také jako systematickou podporu jeho rodiny a neformálních pečujících, kteří jsou její nedílnou součástí.** Počítá s rozvojem specializované i obecné paliativní péče, lepší koordinací zdravotních a sociálních služeb, podporou domácí a komunitní péče, systematickou podporou rodin a neformálních pečujících i dalším vzděláváním zdravotnických pracovníků. Součástí je také posílení koordinace péče, lepší sdílení informací mezi poskytovateli, pilotní ověřování nových modelů péče a průběžné vyhodnocování jejich přínosu prostřednictvím samostatných implementačních plánů pro dospělou i dětskou paliativní péči.

Dětská paliativní péče dostává vlastní plán

Významnou součástí strategie je systematický rozvoj dětské a perinatální paliativní péče. V České republice dnes žije přibližně 13 tisíc dětí se závažným život limitujícím nebo život ohrožujícím onemocněním. Ve většině případů nejde o onkologické pacienty, ale o děti s genetickými, neurologickými, metabolickými nebo vzácnými onemocněními, které společně se svými rodinami potřebují dlouhodobou odbornou podporu. Strategie proto vůbec poprvé přináší samostatný implementační plán zaměřený právě na dětskou a perinatální paliativní péči.

„Strategie poprvé systematicky řeší rozvoj dětské a perinatální paliativní péče prostřednictvím samostatného implementačního plánu. Dětská paliativní péče přitom není péčí pouze na konci života. Ve většině případů doprovází dítě i jeho rodinu měsíce nebo roky a pomáhá zvládat zdravotní obtíže, koordinovat péči i zachovat co nejvyšší kvalitu života. Naším cílem je, aby každé dítě se závažným onemocněním mělo včas dostupnou odbornou podporu bez ohledu na místo bydliště,“ uvedla Jitka Kosíková, metodička a koordinátorka Strategie rozvoje paliativní péče v ČR do roku 2035, členka Rady sekce dětské paliativní péče při ČSPM.

Psychiatrická nemocnice Bohnice ukazuje strategii v praxi

Jednotlivá opatření strategie se již promítají do každodenní praxe. Příkladem je Oddělení podpůrné a paliativní péče v Psychiatrické nemocnici Bohnice, která letos jako první psychiatrická nemocnice v České republice systematicky začlenila specializovanou paliativní péči do svých služeb.

Nově vzniklý multidisciplinární konziliární tým propojuje psychiatrii, paliativní medicínu, psychologii, ošetrovatelství i sociální práci a poskytuje podporu pacientům se závažným psychiatrickým i somatickým onemocněním. Pomáhá při zvládání obtíží, stanovování cílů léčby, plánování další péče, koordinaci návazných služeb i podpoře pacientů a jejich blízkých. Tým dnes poskytuje přibližně 50 až 60 konziliárních intervencí měsíčně a spolupracuje také s domácími i lůžkovými hospici a dalšími zdravotními a sociálními službami. Psychiatrická nemocnice Bohnice se tak stává konkrétním příkladem toho, jak lze cíle strategie převádět do běžné klinické praxe.

„Paliativní péče patří také do psychiatrických nemocnic. Přibývá pacientů, kteří vedle závažného psychiatrického onemocnění trpí také demencí, nádorovým onemocněním, orgánovým selháním nebo dalšími závažnými chorobami. Právě u nich je nezbytné propojit psychiatrii, paliativní medicínu, psychologii, sociální práci i ošetrovatelství tak, aby péče odpovídala skutečným potřebám pacienta a jeho rodiny,“ uvedl předseda České společnosti paliativní medicíny ČLS JEP a primář Oddělení podpůrné a paliativní péče Psychiatrické nemocnice Bohnice Ondřej Kopecký s tím, že právě multidisciplinární přístup umožňuje poskytovat péči, která respektuje důstojnost člověka, jeho hodnoty i přání v průběhu závažného onemocnění.

„Další rozvoj paliativní péče bude zaměřen na posilování konziliární i ambulantní péče, vzdělávání zdravotnických pracovníků a sdílení zkušeností s dalšími poskytovateli,“ dodal

Ondřej Kopecký. Dlouhodobou vizí je vznik komplexního centra paliativní péče, které propojí klinickou péči, vzdělávání i metodickou podporu a přispěje tak k naplňování cílů Strategie rozvoje paliativní péče v České republice do roku 2035.

Zapojení praktických lékařů

Jedním z prvních konkrétních kroků při naplňování strategie je pilotní program zaměřený na praktické lékaře. Do projektu je zapojeno 40 ordinací, z toho 30 praktických lékařů pro dospělé a 10 praktických lékařů pro děti a dorost. Cílem programu je ověřit doporučené postupy pro poskytování paliativní péče v primární péči, podpořit vzdělávání praktických lékařů a posílit včasné rozpoznání potřeb pacientů. Součástí projektu jsou také nové odborné publikace pro péči o dospělé i dětské pacienty.

Důstojná a dostupná paliativní péče v celé České republice

„Když člověk slyší slovo paliativní péče, často si představí jen konec života. My jsme ale poznali, že je to především tým lidí, kteří stojí po boku celé rodiny. Pomohli nám zvládat každodenní situace, náročná rozhodnutí i ty nejtěžší chvíle a dali nám jistotu, že na to nejsme sami. Díky nim jsme mohli být s dcerou co nejvíce doma a soustředit se na to nejdůležitější, být spolu,“ řekl Petr Wiselka, tatínek Elizabeth, která žila se vzácným genetickým onemocněním. Ocenil zejména koordinaci péče, mezioborovou spolupráci a to, že rodina měla kolem sebe odborníky, kteří jejím členům pomáhali nejen během nemoci, ale i po úmrtí dcery.

Ministerstvo zdravotnictví bude ve spolupráci s odbornými společnostmi, zdravotními pojišťovnami, poskytovateli zdravotních a sociálních služeb i dalšími partnery postupně naplňovat jednotlivá opatření strategie. Cílem je, aby lidé se závažným onemocněním a jejich blízcí měli v celé České republice včas dostupnou kvalitní, koordinovanou a důstojnou paliativní péči bez ohledu na místo, kde žijí.

Detailnější informace

- Podrobné predikce potřeb zdravotní péče a související analytické podklady ÚZIS ČR: Národní zdravotnický informační portál (NZIP)
- Tisková zpráva ke schválení Strategie rozvoje paliativní péče vládou: Česká republika má poprvé v historii Strategii rozvoje paliativní péče. Vláda dnes schválila plán do roku 2035
- Materiál: Strategie rozvoje paliativní péče v České republice do roku 2035 – Ministerstvo zdravotnictví

<https://mzd.gov.cz/tiskove-centrum-mz/kvalitnejsi-paliativni-pece-pro-pacienty-i-jejich-rodiny-strategie-rozvoje-paliativni-pece-do-roku-2035-vstupuje-do-praxe>